

അ

കുത്ത ജൂലായിൽ ലണ്ടനിൽ
നടക്കാനിരിക്കുന്ന ഒളിസി
ക്സ് കായികമേളയുടെ സ്പോൺസർ
മാരുടെ പ്രീക്കയിൽ ഡൗ എമിക്കൽസ്
എന്ന അമേരിക്കൻ കമ്പനിയെ ഉൾപ്പെടു
ചുത്താൻ അന്താരാഷ്ട്ര ഒളിസിക്സ്
സമിതി തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ലോ
ക്കെത്ത മുഴുവൻ മനുഷ്യന്റെപരിക
ഭൂടെയും മനസ്സാക്ഷി ഉള്ളവരുടെയും
എതിർപ്പുകളെ വകവയ്ക്കാതെയാണ്
ഒളിസിക്സ് സംഘാടകൾ ഈ തീരു
മാനം ഏടുത്തത്.

ഈതരം അവസരങ്ങളിൽ ഉറച്ച തീ
രുമാനമെടുത്ത ശീലമില്ലാത്ത ഇന്ത്യൻ
സർക്കാർപോലും ഒളിസിക്സ് അധി
ക്കുതർക്ക് നേരു ഗോഗാവിജികൾ നട
ത്താൻ ദയവും കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.
ഡൗ എമിക്കൽസിന്റെ എത്തക്കിലും
സഹായം തേടിയാൽ കായികമേള

ദുരന്തദുഖിയായ ഭോപാലിന്റെ വിലാപം
രു വിതുസലായി തളർന്നാതുന്നിയിട്ട്
കാലമേറേയായി. പക്ഷേ, വിഷം തീണ്ടിയ
ബാർഘകളിൽ മയ്യികിടക്കുന്ന അവരെ
വിളിച്ചുണർത്തി കുത്തിനോവിക്കാൻ
വീണ്ടും വിധി വന്നിരിക്കുന്നു

■ പി.പി. ബാലചന്ദ്രൻ

കരണ്ടുതീരാതെ ഭോപാൽ

മനുഷ്യരാശിയെ വേട്ടയാടുന്ന ചിത്രം: പാബ്ലോ ബർത്തലോമോയുടെ ഫോട്ടോ

യിൽനിന്ന് വിച്ചുനിൽക്കുമെന്ന് ബിട്ടിഷ് ഗവൺമെന്റിന് ഇന്ത്യൻ ദളിനിക്സ് സമിതി താങ്കിൽ നൽകിയിരിക്കുകയാണ്. ദളിനിക്സ് സംഘടകരും ഡീക്മിക്കൽസ് എന്ന അമേരിക്കൻ കമ്പനിയും തമിലുള്ള ഇന്ന കച്ചവടകൂടുക്കെട്ടിൽ ഭോപ്പാലിന് എൽ കാരും എൻ ചോദിക്കുന്നവർക്കുവേണ്ടി അല്ലോ പിന്നാമ്പുറ വിശദികരണം നൽകം.

1984 ഡിസംബർ മുന്നാം നാളിന്റെ ശ്രദ്ധാർമ്മ മുഹൂർത്തത്തിൽ ഭോപ്പാലി ലെ യുണിയൻ കാർബേബഡ് എന്ന കമ്പനിയുടെ കീടനാശിനി ഫാക്ടറി യിൽനിന്ന് ആരുടെയേം സുക്ഷ്മക്കു റവുകോണ്ട് മീഡെമൽ ഏസോസൈസ് നെന്ന് എന്ന വിഷവാതകം ചോർന്നു തുടങ്ങി. ഏതാനും മണിക്കൂറുകൾ കുക്കു. അത് ഫാക്ടറിയുടെ പുറം പോക്ക് ഭൂമിയിലും നഗരത്തിന്റെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിലും ഉറങ്ങിക്കിടക്കുകയായിരുന്ന പതിനായിരക്കണക്കിന്- ഒരു ദോഷിക കണക്കുകൾ അനുസരിച്ച് തന്നെ 15,000-ഇന്നങ്ങളും ശാസ്ത്രീയമായി കാണു. അഞ്ച് ലക്ഷ്യത്തിലേറെ പേര് 28 വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം ഇപ്പോഴും വിഷബാധയേറ്റ് ചാവാതെ ചതുരകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ വ്യാപാരായിക അത്യാഹരിതമായിരുന്നു, പിന്നീട് ഭോപ്പാൽ വിഷവാതക ദുരന്തം എന്ന് ലോകം മുഴുവൻ അറിയപ്പെട്ട ആ സാഹ്വം.

അടയാത്ര കുമ്മതുക്കളുക്

ഡിസംബർ മുന്നാം തീയതി രാത്രി ഞാൻ എൻ്റെ സുപ്രാത്യും ലോകപ്രശ്നപ്പു മോട്ടോഗ്രാഫറുമായ പാബ്ലോ ബർത്തലോമോയും ഓൺച്ച് ഭോപ്പാലി ലെത്തി. അടുത്ത മുന്ന് ദിവസം ഞങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിച്ച ദുരിതകാഴ്ചകൾ എൻ്റെയും പാബ്ലോയുടെയും പത്രപ്രവർത്തന ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും കരാളമായ അനുഭവമായിരുന്നു. ഇന്നു സംഭവത്തിന് രണ്ട് മാസം മുൻപ് ധർമ്മിയിലും പാബ്ലോപ്രദേശങ്ങളിലും സിക്കുകാർക്കെ തിരുന്ന നടന്ന കൂടുക്കാലയും അതിന് മുൻപെത്തെ വർഷം അസാമിലെ നെല്ലി താഴ്വരയിൽ ബംഗ്ലാദേശിൻ്റെന്ന് പാബ്ലോ അദ്ദേഹിക്കൾക്ക് നേരെയുണ്ടായ

ആക്രമണങ്ങളും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നതുകൂടായും വേറിട്ടാരുവെമായിരുന്നു ഭോപാൽ. ഇന്തിരാഗംഗിയുടെ വധത്തെ തുടർന്ന് മുവായിരത്തൊള്ളം സിക്കുകാരു കത്തിച്ചു. കൊന്നവർക്ക് പറയാൻ ഒരു നൂറിനും ഉണ്ടായിരുന്നു. പള്ളരെ മണ്ണേം ചെമ്മകിലും പാണ്ടുനിൽക്കാൻ ഒരു നൂറിനും പ്രധാനമാനിയെ വധിച്ചുവർ രണ്ട് സിക്കുകാരു ആയിരുന്നു എന്നതുകൊണ്ട് എല്ലാ സിക്കുകാരുവരെയും തട്ടുക എന്ന നൂറിനും.

ബംഗ്ലാദേശികളെ കൂടുക്കാല നടത്തിയവർക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു അവരുടെതായ ഒരു നൂറിനും പ്രധാനമാനിയെ. ബംഗ്ലാദേശിൻ്റെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരകാലത്ത് മുക്കി ബാഹ്യിനി സേനനാികളെയും അവിടുതെ ഹിന്ദുക്കളെയും പാകിസ്ഥാനി സേസന്യത്തിന് ദാരിക്കാടുത്ത വരുടെ സന്തതികൾ സ്വന്തം ജീവിപ്പൻ രക്ഷിക്കാൻ ഇന്ത്യയിലേക്ക് ഒളിച്ചോടി വന്നതാണെന്നും ഇത്തരം രാജ്യഭ്രാഹണികളെ കൊല്ലുകയല്ലാതെ ഏറ്റു ചെയ്യും എന്ന നൂറിനും. കൊന്നവർ ഹിന്ദുക്കളും ചതുവർ മുസ്ലിങ്ങളും ആയിരുന്നു എന്നത് യാദ്യം കുമാൻകാരാന്നും ആരു പാണ്ടുകേട്ടിട്ടിലും.

1971-ൽ ബംഗ്ലാദേശ് രൂപകാണ്ഡ തിനുശേഷം അവിടെനിന്ന് ഇന്ത്യയിലേക്ക് വനിച്ചുള്ള ലക്ഷ്യക്കണക്കിന് അദ്ദേഹത്തികൾ ചിലർക്ക് ചാരണ്ണാരും രാജ്യഭ്രാഹണികളും ആയിരുന്നെങ്കിൽ മറ്റു ചിലർക്ക് വിലപ്പെട്ട വോട്ട് ബാകുകൾ ആയിരുന്നു എന്ന സത്യം മറ്റൊരുവസ്തുതയിൽ വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യേണ്ട വിഷയമാണ്.

ധർമ്മഹിതയും നെല്ലിയെയും നൂറിക്കുറഞ്ഞുപോലും ഭോപാലിൽ നടന്ന അത്യാഹരിതത്തെ നൂറിക്കുറഞ്ഞുപോലും അപൂർവ്വം അനുഭവമായിരുന്നു. ഇന്നു സംഭവത്തിന് രണ്ട് മാസം മുൻപ് ധർമ്മിയും ധർമ്മാർത്ഥിയും പാബ്ലോയും സിക്കുമുഖം സിക്കുമുഖം മാത്രമായിരുന്നില്ല കുമ്മതുങ്ങളും ട്രായമായവരും സ്റ്റ്രീകളും പുരുഷമാരും എല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നു. പിന്നെ മതവും രാഷ്ട്രീയവുമില്ലാതെ പതിനായിരക്കുണ്ടിന് നാൽക്കാലികളും.

പാബ്ലോ ബർത്തലോമോ

വിമോചനാത്മകമായ, സമത്വായി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ സർവനാശമായിരുന്നു ഭോപാലിൽ നടന്നത്. ജീവജ്ഞാലങ്ങൾ മാത്രമല്ല മണ്ണും ബംഗ്ലാദേശം സസ്യലതാ ദിക്കളും എല്ലാം നശിപ്പിച്ച ഒരു ആശാവാഗിരിം അതായിരുന്നു ഭോപാൽ.

ഭോപാലിൻ്റെ മാത്രമല്ല മാവനസം സ്കാഡാരം ഇന്നോളം അനുഭവിച്ച എല്ലാ ദുരന്തങ്ങളും പ്രതീകാത്മകമായി ഒരെറ്റ പ്രവയിമിൽ ഒരുക്കണ്ണമെങ്കിൽ പാബ്ലോ ഏടുത്ത കണ്ണുകൾ അടയാളം ചെയ്യുന്നതുകൂടി അഡയാരത്തികൾ ചിലർക്ക് ചാരണ്ണാരും രാജ്യഭ്രാഹണികളും ആയിരുന്നെങ്കിൽ മറ്റു ചിലർക്ക് വിലപ്പെട്ട വോട്ട് ബാകുകൾ ആയിരുന്നു എന്ന സത്യം മറ്റൊരുവസ്തുതയിൽ വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യേണ്ട വിഷയമാണ്.

ഓഷ്വിറ്റ്‌സും ബുവൻവാർഡും ഹിരോഷിമയും നാഗസാക്കിയും അതുപോലെ ചെർബണാസിലും എക്സൈഫീമയും അനുഭവിച്ച വേദന മുഴുവൻ ചാലിച്ചെടുത്ത ഒരെറ്റ മുവം ഒരു കുമ്മതിൻ്റെ അടയാൾ വിസമ്മതിച്ച കണ്ണുകളുള്ള മുവം. ആ പട്ടമെടുത്തതിനും നൂറുശേഷം കുമ്മതാലം പാബ്ലോ ഭോപാലിൽ അനുഭവത്തിലെ രാത്രികളായിരുന്നു. ഒരു കുമ്മതാലും ഉറക്കം കെടുത്തിയ രാത്രികളായിരുന്നു. ഭോപാലിൻ്റെ ദുരന്തം

എന്നത് യുണിയൻ കാർബൺ ഡെവലപ്മെന്റ് ഹൗസ് കെട്ടിയിൽനിന്ന് വമ്പിച്ച വിഷവാതകം ചുട്ടുകരിച്ച ആയിരം ഐണ്ണങ്ങളോ, വിഷം തിണിച്ച മറ്റ് പത്രിനായിരം ജീവി വിതരണശേഖരിക്കുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ അത് മാത്രമല്ല. ദോഹാലിഗ്രേറ്റ് കമ്മീറ്റി നിന്ന് ആരാബിക്കുകു മാത്രമായിരുന്നു;

ପିଲୀକ ହୁଅଣ୍ଡାର୍ ହୁକଶିଳେ 28
ପରିଷାଙ୍ଗର ଦୋପାଳିଲେ ଶପିକଳ
ପ୍ଲଟ ମନ୍ଦୁଷ୍ଯଜୀବାଣଫୋର୍ ହୁତ୍ୟାଗ୍ର
ଭଣେବର୍ଷା କାଣ୍ଠିଚ୍ଛ କହାର୍ଥୀ ବନ୍ଧୁ
ନୟୁ କ୍ରୁତତ୍ୟୁ ବପନ୍ତିରାଷ୍ଟ୍ର କବଣି
କରିକରୁଵେଳି ହୁବିଦୁରତ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରିଯ
ନେତୃତ୍ୱ ନାତନିଯ ଅଲ୍ଲାର୍ ପଣିଯୁ
ମାଣ୍ଡ ଯମାରିତମ ଦୋପାଳିରୁଗନ୍ତା.

இனியில் ஜாராயிப்படுத்தினாலே என்று தூண்டுகள் ஏற்றுவிடப்பட்டுள்ள நிதி நூறு கொட்டிக்கூடும். நியமனிக்கமலை ஸகெக்கு, உலோகாஸ்மவூர்த்தி, எனது சேர்ந்த வோபாலிலே ஜானங்கள்க்கு மேற்கொட்டிய சுசாலோபார்னாயா யிருந்து அமார்த்தமில் 1984 ல் ஸஂ.பவர் முனின் பூலார்ஜூ ஸஂ.பவி ஆதூரி தெருக்காசு கொட்டிய தீக்குடு.

ଆମାରିଟନ ଯହିପ୍ରତେଶ୍ ମୁଖ୍ୟମ
ଶ୍ରୀ ଅରଜୁନ ସିଙ୍ଗାରେ ଉତ୍ତରର୍ବ
ପ୍ରକାର ଆରେଣ୍ଟସାନ ସାଂଘାନ
ସରକାରିରେ ବାହାନାତିର୍ଥ ଯିମା
ନନ୍ଦାବଲ୍ଲତିର୍ଥ ଏତିତିଛୁ. ଅବିଦ
ନିକ୍ଷା ଆରେଣ୍ଟସାନ ରତ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବି

അമേരിക്കൻ
 നിയമവ്യവസ്ഥിൽ
 ഫോപാർ പോലുള്ള
 അത്യപിതൃങ്ങൾക്ക്
 കർക്കിടക്കായ
 ശ്രീകഞ്ചനപട്ടികളും
 മാന്യമായ നഷ്ടപരിഹാരവും
 ഉണ്ടാവും എന്നതുകൊണ്ട്
 ഇന്ത്യ ഗവൺമെന്റ്
 അമേരിക്കൻ കോടതിക്കെല
 സചിപ്പിക്കാൻ തിരുച്ചാനിച്ച
 പ്രോത്സാഹിയായി കാർബേവി
 ഡിനുവേണി വാഗിച്ച
 നാനി പഠകിവാഹ പറഞ്ഞ
 ഇന്തരം കേസുകൾ ഏറ്റവും
 ഫലപ്രദമായി കൈക്കാരം
 ചെയ്യാൻ ഇന്ത്യൻ
 നിയമവ്യവസ്ഥിൽ
 വകുപ്പുകൾ ഉണ്ടാണ്

മാനത്തിൽ രായക്കുളമാനം, നൃഡൽ
ഹിയിലേക്കും. അവിടെനിന്ന് അമേരി
ക്കയിലേക്കും പറന്നു.

ആന്റേഴ്സന ക്രിക്കറ്റ് ടീമാർ?

കോടതി ഉത്തരവ് ലാംബിച്ച് ആരുണ്ടേ
ഈസാം രക്ഷപ്പെട്ടതിയത് മുമ്പ്
മന്ത്രി അർജ്ജുൻ സിംഗിൾസ് സന്നത്.
തീരുമാനം അനുസരിച്ചായിരുന്നില്ല.
ധർമ്മപരിയിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന അധി
കാര സ്ഥാനത്തുനിന്നുവന്ന ഉത്തരവ്
അനുസരിക്കുക മാത്രമായിരുന്നു മു
ഖമന്ത്രി ചെയ്തത്. ആ ഉത്തരവ് ആരു
ഡേതായിരുന്നു എന്ന് കഴിഞ്ഞവർഷം
മരിക്കുന്നത് വരെ അർജ്ജുൻസിങ് പറ
ഞ്ഞിരുന്നില്ല. രാഷ്ട്രീയ മാദ്ധ്യമവും

അങ്ങളിൽ പൊങ്കിവന പേരുകൾ ഒരു പാട് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു രാജിവ് ശാസ്യിയും പിരീൻ ഒരു നിരസിംഹ രാവുവും. റാജീവ് ശാസ്യി അന്വേത പ്രധാനമന്ത്രിയും നിരസിംഹരാവു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലെ ആഭ്യന്തര മന്ത്രിയുമായിരുന്നു. മുവുമന്ത്രി അർജുൺസിംഗ്ഹനോട് ഉത്തരവിട്ട് ഏറ്റവും ഉയർന്ന അധികാരസ്ഥാനം ഉംഗൾ ചെച്ചുകാണൻ ജൂന്നഞ്ചേർക്ക് പ്രധാനമന്ത്രിയില്ല. ഭോപാൽ കേസിന്റെ വി ചാരണ ആരാബിച്ചാൽ ആദ്ദേശസംഖ്യ മാജുരാവും എന്ന് സംസ്ഥാന സർ

കാർ കോട്ടിക്ക് ഉറപ്പ് നൽകി
യിരുന്നു. ആന്റേഴ്സൺ പക്ഷ,
അതിനുശേഷം ഇന്ത്യയിൽ കാലുകു
ത്തിയിട്ടില്ല.

അമേരിക്കയിൽ ഒരു പത്രസമേള
നത്തിൽ ഭോപാൽ ഭൂഗരണത്തിൽ തന്റെ
കമ്പനിക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വത്തെക്കു
റിച്ച് ചോദിച്ചപ്പോൾ ആഞ്ചേഴ്സണ്ടേ
മറുപടി കാവുംക്കമായിരുന്നു.

“Their country, their Company, their people” എന്നുവച്ചാൽ ദോഹലിൽ പതിനായിരങ്ങൾ ചാത്തിട്ടുണ്ടാവം. പക്ഷേ, അത് അവരുടെ രാജ്യത്ത് നടന്ന അപകടം, അവരുടെ കമ്പനിയിൽ നടന്ന അപകടം, മരിച്ചത് അവരുടെ ജീവജീവന്മാരാം. നമുക്കെന്ത് കാരാറും. ആദ്ദേശസാം എന്ത് കാരാറും. എന്നുതന്നെന്നാണ് നമ്മുടെ സ്വാധാ ധിപമാരും. ചോദിച്ചത്. ദോഹലിലെ അപകടമുണ്ടായ കമ്പനിയുടെ ഉടമകൾ അമേരിക്കക്കാർ ആയിരിക്കാം. പക്ഷേ, അത് നടത്താനുള്ള ചുമതല അവർ ഏലിച്ചത് ഇന്ത്യാക്കാരെയെന്ന്. അപ്പോൾ അപകടത്തിന് ഉത്തരവാദികൾ ഇന്ത്യക്കാർ തന്നെൻ. പ്രഗല്ഭനായ ഒരു വക്കിൽ കൂടിയായിരുന്ന ഇന്ത്യയുടെ മുൻ ചീഫ് ഐസൈൻസ് എ.എ. അഹാമ്മദി ഇത് പറഞ്ഞത് ഒരുദാഹരണം എടുത്തു കാടിയാണ്.

“എൻ്റെ വൈവരി എൻ്റെ കാർ ഓ ടിച്ച് ഒപ്പകമുണ്ടാകിയാൽ നിയമം എന്ന ശിക്ഷിക്കുമോ. പേണമെങ്കിൽ കാറിന്റെ ഉടമയെന്ന നിലയിൽ എന്ന ക്ക് ധാർമ്മികമായ ഉത്തരവാദിത്വം ഏറ്റുടക്കം. പക്ഷേ, ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാ നിയമത്തിൽ ധാർമ്മിക ഉത്തരവാദിത്വം ശിക്ഷാർഹമല്ല” ജൗറിസ് അഫീഷിയു എ വാക്കുകൾ ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് സ്ഥാനങ്ങളിലും പ്രതിയാണിംഗം.

ഡോഹാൽ ദുരിതമായിത്തീർക്കൽ നഷ്ടപരിഹാരമായി ഇന്ത്യൻ സർക്കാർ യുണിയൻ കാർബേബഡ് കമ്പനിയിൽ നിന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് 330 കോടി ഡോളറായിരുന്നു. അന്നത്തെ വിനിമയനിരക്കെനുസരിച്ച് പത്രികയായിരം കോടി രൂപ. അതിനിട ഇലിട്ടരതെ സുപ്രിം കോടതി യുണിയൻ കാർബേബഡി നോട് നാലുത്തിയേഴ്ച് കോടി ഡോളർ (രണ്ടായിരം കോടി രൂപ) നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അമേരിക്കൻ കമ്പനി

ഒരുദിവസം മുൻപെ കാശ് കൊണ്ടു കൊടുത്തു. എങ്ങാനും സുപ്രീം കോടതി മനസ്സ് മാറ്റിയാലോ?

ലക്ഷ്മണകിൻ രൂപ നഷ്ടപരി ഹാരം കിട്ടുമായിരുന്ന ഭോപാലിലെ ദുരിതബാധിതർക്ക് ദുവിൽ കിട്ടിയത് ഏതാനും ആയിരങ്ങൾ. അമേരിക്കൻ നിയമവ്യവസ്ഥയിൽ ഭോപാൽ പോലുള്ള അത്യാഹിതങ്ങൾക്ക് കർക്കണ്ട മായ ശിക്ഷാനടപടികളും മാന്യമായ നഷ്ടപരിഹാരവും ഉണ്ടാവും. എന്ന തുകാണ്ട് ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് അമേരിക്കൻ കോടതികളെ സമീപിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ യുണിയൻ കാർബേബിനുവേണ്ടി വാദിച്ച നാനി പഠിക്കിവാലു പറഞ്ഞു ഇത്തരം കേസുകൾ ഏറ്റവും ഫലപ്രദമായി കൈകൊരും ചെയ്യാൻ ഇന്ത്യൻ നിയമവ്യവസ്ഥയിൽ പകുപ്പുകൾ ഉണ്ടാണ്. ഇന്ത്യൻ ഭരണാധിനിയുടെ അവസാനവാക്കെന്ന് അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന പഠിക്കിവാലയെ തജ്ജിപ്പിയാൻ അമേരിക്കൻ ഐഡിയിലും മാർക്ക് ദൈരീമുഖ്യമായി പരിഗണിക്കുന്നു. അവർ ഇന്ത്യൻ സർക്കാരിന്റെ അപേക്ഷ തജ്ജി. അതിന് ഏതാനും ആഴ്ചകൾക്ക് മുൻപ് ഇതേ പഠിക്കിവാല് ‘ഒട്ട്’ മാറ്റിനിന് നൽകിയ ഒരിന്മാവും തിരിക്കേണ്ട പറഞ്ഞു കൊടതികളിൽ എത്തിയാൽ അടുത്ത നൃറാണ്ട് വരെ നിജും എന്നായിരുന്നു. അതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യം.

ചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ വ്യാപാരം സായിക അത്യാഹിതത്തെ വെറുമൊരു

രോധപകടമായി തരംതാഴ്ത്തിയ ജൂഡീസ് അഹമ്മദിയിലേക്ക് തിരിച്ചു വരാം. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത് കാറപകട ദമുഡായാൽ അതിന്റെ ഉടമയയല്ല കാറോടിച്ചു ദൈവവാദം ശിക്ഷിക്കണമെന്ന നാനി. അതായത് ഭോപാൽ ഫാക്ട് റിയൽ ഉണ്ടായ അപകടത്തിന് ഉത്തരവാദി വാറിൻ ആദ്ദേശംശിഖണ്ട് എന്ന അതിന്റെ ഉടമയല്ല. മരിച്ച ഫാക്ടറിന് നടത്തിപ്പുകാരയ ഇന്ത്യൻ മാനേജ്മെന്റാഡണി അവരെ ശിക്ഷിക്കണമെന്ന്. അവരെ ശിക്ഷിക്കണമെന്ന്. ആരാക്കേണ്ടയാണ് അവർ? ഇന്ത്യൻ വ്യവസായ പ്രമുഖനും ഭോപാൽ ഫാക്ടറിയുടെ ചെയർമാന്യമായ കേശബ് മഹിന്റെ മുതൽ താഴോട്ട് കുന്നനിയുടെ പ്രൊഫഷൻ അസിറ്റന്റ് വരെയുള്ള വർ. ഇന്ത്യയും വലിയ കുറുത്തിന് ആരാക്കേണ്ടിലും തുകാണ്ടിലേറ്റുമല്ലോ എന്ന് കരുതിയാൽ തെരീ ജൂഡീസ് അഹമ്മദി പറഞ്ഞു: കുറും കൊലപ്പാതകമല്ല സുക്ഷമമക്കുവു കൊണ്ടുണ്ടായ കൈപ്പിച്ച ധാന്യത്. തുകാണ്ടിലും പകുപ്പില്ല. ഇയിൽ ശിക്ഷയാവാം. എല്ലാവർക്കും അദ്ദേഹം ഇതു രണ്ടുവർഷം. ഇയിൽ ശിക്ഷ വിധിച്ചു. പതിനേഴ്യായിരു പേരു കൊന്നതിന് കാരണക്കാരായവർക്ക് രണ്ടുവർഷം തടവ്.

പതിക്ക് നൽകിയ ശിക്ഷ കുറ ഞ്ഞുപോരെയെന്ന് പരാതിപ്പെട്ട ചെറുപ്പകാരനായ ഒരു പ്രൊഫഷൻ കുറുക്കുരുത്തിന്റെ മേൽക്കുരുത്തിനികാൻ തയ്യാറാക്കുകയാണ് ഇതു കുറത്തുകുന്ന കുറയി. അകുത്ത ജൂഡെ യിൽ ആ മേൽക്കുരുയുടെ കീഴിലിരുന്ന കായിക മതാരഘൾ കണ്ട കൈയറ്റിക്കുന്ന ലക്ഷ്മണകിൻ കാണികൾ ഡാഡി യാ കെമിക്കൽസിനെ സുതിക്കും. പകുപ്പുകൾ, അവരായും കുറുത്തിലെ നാനി അപേക്ഷ യാ കെമിക്കൽസിന് നിരക്കിച്ചു.

a Court of Justice, My son; This is a Court of Law.” മഹാനായ ആ അമേരിക്കൻ ജൂഡീസ് പോലും നിയമത്തെ വ്യാപ്താനിക്കാന്നല്ലാതെ നീതി നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്നർത്ഥം.

1999-ലാണ് യുണിയൻ കാർബേബി കോർപ്പ്രേഷൻ ഡാഡി കെമിക്കൽസിൽ എന്ന കുറയി ഏറ്റുത്തത്. അന്ന് മുതൽ യുണിയൻ കാർബേബിയും ഇന്ത്യ എന്ന കമ്പനിയുടെ കുടി ഉത്തരവാദിത്തം ഡാഡി കെമിക്കൽസിന്റെതായി. എന്നുവോച്ചാൽ ഭോപാൽ അത്യാഹിത വ്യവസായ പ്രമുഖനും ഭോപാൽ ഫാക്ടറിയുടെ ചെയർമാന്യമായ കേശബ് മഹിന്റെ മുതൽ താഴോട്ട് കുന്നനിയുടെ പ്രൊഫഷൻ അസിറ്റന്റ് വരെയുള്ള വർ. ഇന്ത്യയും വലിയ കുറുത്തിന് ആരാക്കേണ്ടിലും തുകാണ്ടിലേറ്റുമല്ലോ എന്ന് കരുതിയാൽ തെരീ ജൂഡീസ് അഹമ്മദി പറഞ്ഞു: കുറും കൊലപ്പാതകമല്ല സുക്ഷമമക്കുവു കൊണ്ടുണ്ടായ കൈപ്പിച്ച ധാന്യത്. തുകാണ്ടിലും പകുപ്പില്ല. ഇയിൽ ശിക്ഷയാവാം. എല്ലാവർക്കും അദ്ദേഹം ഇതു രണ്ടുവർഷം. ഇയിൽ ശിക്ഷ വിധിച്ചു. പതിനേഴ്യായിരു പേരു കൊന്നതിന് കാരണക്കാരായവർക്ക് രണ്ടുവർഷം തടവ്.

പകുപ്പുകൾ, കോടിക്കണക്കിൻ രൂപ ചെലവ് ചെയ്ത് ലണ്ടനിലെ ജീവിക്കാൻ സ്കോളിയെത്തിന്റെ മേൽക്കുരുത്തിനികാൻ തയ്യാറാക്കുകയാണ് ഇതു കുറത്തുകുന്ന കുറയി. അകുത്ത ജൂഡെ യിൽ ആ മേൽക്കുരുയുടെ കീഴിലിരുന്ന കായിക മതാരഘൾ കണ്ട കൈയറ്റിക്കുന്ന ലക്ഷ്മണകിൻ കാണികൾ ഡാഡി യാ കെമിക്കൽസിനെ സുതിക്കും. പകുപ്പുകൾ, അവരായും കുറുത്തിന്റെ മുഖ്യമായ അപേക്ഷ ഡാഡി പകുപ്പുകൾ, അവരായും കുറുത്തിന്റെ മുഖ്യമായ അപേക്ഷ ഡാഡി കെമിക്കൽസിന് പറഞ്ഞു: “This is not